

[J. M. Pedersen.]

at lærlingebegrænsningen skal sikre sociale hensyn. Hvad er det for sociale hensyn, der her tales om? Det kan da ikke være hensynet til de unge, som holdes udenfor faget. Er det hensynet til fagets udøvere, som man må forudsætte har større muligheder for bedre sociale forhold, både lønmæssige og arbejdsløsheds-mæssige?

Den paragraf, flertallet i kommissionen har foreslået, er udarbejdet af arbejdsgiverne og tager udelukkende sigte på de overenskomst-mæssige aftaler om begrænsninger i lærlingetilgangen. Uanset at vi iøvrigt vil støtte, at også en sådan bestemmelse optages i loven, mener vi alligevel, at denne er for ensidig og ikke vidtrækkende nok. Vor repræsentant i lærlingekommissionen har da også stillet et ændringsforslag, som sigter på at gøre alle aftaler om begrænsninger i lærlingetilgangen ugyldige, hvadenten disse aftaler er vedtaget af fagforeninger, arbejdsgiverforeninger eller ved fælles overenskomst indsat i de kollektive overenskomster. Der er nemlig mange eksempler på, at mesterforeninger gennem vedtagelser binder deres medlemmer til enten bestemte begrænsninger i antallet af lærlinge eller til urimelige økonomiske krav til lærlingenes investering i værktøj og lignende. Vi anser alle den slags aftaler for stridende mod ret. Aftaler mellem to parter kan ikke gælde udenforstående, og de bør ikke kunne nyde domstolens støtte. Derfor foreslår vi, at det fastslås, at sådanne bestemmelser er ugyldige. Forbud mod at lave aftaler vil være umulige at kontrollere, og vi mener, det rigtigste er at unddrage dem domstolens støtte. Ud fra disse synspunkter vil vi stille ændringsforslaget til anden behandling.

Som lovforslaget foreligger, vil vi ikke kunne støtte det, men må modsætte os dets gennemførelse, da vi mener, det vil være til skade for ungdommen.

Det er selvmodsigende, at ministeren på een gang udtrykker sine betænkeligheder med hensyn til de store årganges problemer og fremsætter ønske om, at så stor en del af de unge som overhovedet muligt får adgang til faglig oplæring; og samtidig fremsætter dette lovforslag, hvis virkninger allerede på grund af de skærpede krav vil blive nedsat vilje til at antage lærlinge, og

så oven i købet undlader at medtage en bestemmelse, som dog i nogen grad ville kunne svække organisationernes magt til yderligere at begrænse tilgangen af nye udøvere i fagene.

Det påstås, at disse lærlingebegrænsninger ikke betyder noget i dag, men det er en kendsgerning, at sådanne aftaler findes i så mange fag, at disse repræsenterer ca. halvdelen af de bestående godkendte lærlingeforhold. Hvis der virkelig er et problem med de store årgange, vil disse aftaler omgående blive effektive og sammen med lovens øvrige bestemmelser kuldaste ministeren skønne ønsker om bedre forhold for den ungdom, som søger at opnå faglig dygtighed.

Der er allerede altfor mange begrænsninger i den frie og lige adgang til erhverv her i Danmark, og det må være denne forsamlings pligt at gennemføre en lovgivning, som tilfredsstiller grundlovens § 74, der jo lyder:

„Alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov.“

Her er et område, hvor det almene vel kræver en ophævelse af de skranker, som hindrer ungdommens ret til erhverv.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: Det lovforslag, vi behandler i dag, indeholder nogle nye regler om gravide kvindelige lærlinge, og spørgsmålet er så, om disse regler er rimelige. Efter min mening er de det ikke — måske ud fra læremesterens synspunkt, men ikke ud fra kvindens og ikke ud fra samfundets, og det gælder jo for os om såvidt muligt at forene disse synspunkter. Reglerne er i strid med ønsket om, at lovgivningen skal bidrage til at hindre, at ønsker om svangerskabsafbrydelse opstår.

Det er vel nok rimeligt, både af hensyn til læremesteren og af hensyn til en eventuel gravid kvinde, at man har regler i lærlingeloven om gravide lærlinge, der kan skabe klarhed i sådanne tilfælde, selvom de næppe vil være talrige. Men hvorfor ikke opbygge sådanne regler mere analogt med de regler, der gælder, når lærlinge har forsømmelser på grund af sygdom. § 9 indeholder regler for de tilfælde, hvor forsømmelser ikke strækker sig ud over et vist tidsrum, og